

J'AI TUÉ MA MÈRE

ik haat je

Canada 2009, 96 min.

regie: Xavier Dolan

scenario: Xavier Dolan

camera: Stéphanie Anne Weber Biron

montage: Hélène Girard

met: Xavier Dolan, Anne Dorval

taal: Frans gesproken/Nederlands ondertiteld

WAAR GAAT HET OVER

Iedereen heeft wel eens mot met zijn ouders, maar Hubert Minel maakt het wel heel bont. De zelfverzekerde tiener haat zijn moeder en walgt van haar ouderwetse truien en de broodkruimels in de hoeken van haar zeurende mond. Maar eigenlijk haat Hubert alles wat niet in zijn wereldbeeld past. Hij zou het liefste de wijde wereld intrekken of met zijn vriendje gaan samenwonen, maar daar is hij te jong voor. Als zijn moeder hem naar een internaat stuurt, escaleert de situatie. Winnaar van de Moviesquad Award op het Filmfestival Rotterdam 2010.

GENRE EN STIJL

J'ai tué ma mère is een coming-of-age film: een film waarin een jongere worstelt met het proces van volwassen worden. In dit geval speelt ook het thema homoseksualiteit mee. Een recensent van het dagblad Trouw omschreef de film als: "boze-tienerfilm".

Er wordt oneindig veel in gepraat, de scènes spelen zich vooral in huis af (dat geeft de film iets toneelachtigs), Dolan herhaalt zichzelf, en hij wentelt zich naar hartelust in het verhaal, dat ook nog eens autobiografisch is. Al deze elementen zouden een hele slechte, saaie film op kunnen leveren. Maar in het geval van *J'ai tué ma mère* is het tegendeel het geval. De film

won niet voor niets de Moviesquad Award (de jongerenprijs) op het Filmfestival Rotterdam. De jury schreef: "Niet gewoon een film, maar een kunstwerk. De film heeft een heel herkenbaar thema en we weten zeker dat veel tieners zich er mee kunnen identificeren. De filmmaker combineerde alle filmelementen op de best mogelijke manier. Muziek, kleur en droomscènes geven iets extra's aan het verhaal."

Pas op dat je dit semi-autobiografische verhaal niet als documentaire ziet. Om er voor te zorgen dat de kijker de film niet als de letterlijke waarheid opvat, heeft Xavier zijn personage bijvoorbeeld een andere naam gegeven. Ook de filmstijl wijkt af van de documentairerestijl. De beelden zijn niet toevallig of spontaan, maar uitgekiend en gearrangeerd. De composities van de shots zijn vaak opvallend asymmetrisch, en Xavier kiest regelmatig voor extreme close ups (bijvoorbeeld van de kitscherige prullaria of van fruit).

In de montage (de manier waarop de losse beelden achter elkaar worden gezet) zet hij technieken als slow motion en beeldversnelling in om de impact te vergroten of juist te verkleinen. Nog een fraai voorbeeld is het gebruik van teksten in het beeld. Als Hubert bijvoorbeeld een brief schrijft, dan verschijnt de tekst naast hem in beeld, alsof ze zo uit zijn hoofd ontspruiten. Dat de film ondanks al deze 'kunstgrepen' toch heel persoonlijk blijft aanvoelen, komt door de realistische dialogen en het natuurlijke acteerwerk.

VERGELIJKBARE FILMS

Tarnation (Jonathan Caouette, 2003) is net als *J'ai tué ma mère* een lowbudgetfilm van een hele jonge maker. Het kostte Caouette nog geen 219 dollar! Zijn *Tarnation* is veel autobiografischer en nog heftiger dan Xaviers film, maar de overeenkomsten zijn opvallend. Allebei films van jonge, getalenteerde homoseksuele mannen met een verrotte jeugd, die zichzelf het filmvak leerden en daarmee grote triomfen op filmfestivals beleefden.

Ook een aanrader in het genre coming-of-agefilms is *C.R.A.Z.Y.* (Jean-Marc Vallée, 2005) Hoofdpersoon Zach krijgt het niet aan de stok met zijn moeder, maar juist met zijn vader. Kleurrijk en met een mooie soundtrack.

CAST EN CREW

J'ai tué ma mère is geschreven en geregisseerd door de twintigjarige Xavier Dolan, die ook de hoofdrol voor zijn rekening neemt. Op het filmfestival van Cannes won hij maar liefst drie prijzen voor zijn film, waaronder de Prix Regards Jeune. Dolan is een Canadeese acteur en regisseur. Als kind speelde hij al kleine rollen in films. *J'ai tué ma mère* is zijn doorbraak. Op dit moment is hij bezig met een nieuw project genaamd *Laurence any ways*. Xavier Dolan is openlijk homoseksueel en zo is ook het verhaal van *J'ai tué ma mère* semi-autobiografisch.

Dolan wilde zelf persé de hoofdrol (wat wel weer mak-

kelijk is als je zelf de regisseur bent): “Ik werd moe van dat eeuwige riedeltje bij audities. Dan was ik weer te jong, dan weer te oud, te klein, te lang.

Ik moest echt broodnodig acteren. Toen ik het scenario schreef, besloot ik dat niemand anders Hubert zou mogen spelen. Dit is mijn verhaal, dit ben ik”, zegt Dolan.

ACHTERGRONDIRNFO FILM

Xavier zelf staat al vanaf zijn vierde voor de Canadese camera's. Xavier keek op diverse filmsets de kunst goed af en het geld dat Xavier als kindsterretje verdiende, zette hij netjes op de bank. Toen het Canadese filmfonds geen subsidie toekende, stopte Xavier \$100.000 van zijn eigen spaarcenten in het project. Een uitstekende investering, want in Cannes kreeg de film een staande ovatie van 8 minuten, werden de rechten aan 10 landen verkocht en belde Brad Pitt zijn productiebedrijf voor een afspraak. Bovendien werd de film geselecteerd om Canada te vertegenwoordigen bij de Oscars.

De inhoud van de film is natuurlijk best privé. “De film is heel persoonlijk en ik was bang dat hij daarom misschien verkeerd begrepen zou worden. Ik hoorde wel dat mensen het scenario goed vonden, maar misschien was dat omdat het Frans-Canadezen waren! Pas in Cannes besepte ik dat mensen uit de hele wereld zich kunnen identificeren met de relatie waar de film over gaat.”

LEUKE WEETJES

- toen Dolan het script schreef was hij pas 16
- het verhaal is gebaseerd op een schoolopdracht: hij moest van een leraar een opstel schrijven over een onderwerp wat hem na aan het hart lag en daarin dicht bij hemzelf blijven.

VERWERKINGSVRAGEN

- Hubert lucht zijn hart door de dingen die hij meemaakt van commentaar te voorzien en zijn gevoelens onder woorden te brengen. Hoe heeft de regisseur deze momenten in beeld gebracht?
- Waarom doet hij dat op deze manier?
- Hoe heeft Dolan ervoor gezorgd dat je als kijker door hebt dat we in de fantasiescènes naar de rijke verbeelding van Hubert zitten te kijken?
- Hoe verklaar je de titel na het zien van de film?
- Wat mist er volgens jou in de relatie tussen Hubert en zijn moeder? Vind je hun problemen herkenbaar?

MEER INFO

De filmmaker vertelt zelf over de bijzondere filmstijl in dit video-interview: [youtube.com/watch?v=-pqMmda-L3ic](https://www.youtube.com/watch?v=-pqMmda-L3ic).

Zie voor een uitgebreide lesmap: http://www.filmfestivalrotterdam.com/Assets/Uploads/Documents/lesbrief_jai%20tue%20ma%20mere.pdf

